Qorti tal-Maġistrati (Malta)

RIK NRU 91/2019: **NO DEPOSIT CARS MALTA LIMITED** (C85780) V. **ALFRED SPITERI** (K.I NRU 597743M)

(AMMONT DOVUT – KAPITOLU GĦAS-SUBIZZJONI – EFFETT TAL-KUNDIZZJONI RIŻOLUTTIVA F'KUNTRATTI – KAP. 16, ART. 1067 – DRITT LI L-KREDITUR JITLOB LI TIĠI EŻEGWITA L-OBBLIGAZZJONI MINFLOK IR-REXISSJONI TAL-KUNTRATT– KAP. 16, ART. 1069(1))

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

3 ta' Mejju 2021

IL-QORTI,

wara li kkunsidrat ir-rikors ta' No Deposit Cars Malta Limited ("il-kumpanija rikorrenti" jew "ir-rikorrenti") ippreżentat fl-10 ta' Mejju 2019,

wara li rat ir-risposta ta' Alfred Spiteri ("l-intimat") ippreżentata fit-3 ta' Diċembru 2019[1]

wara li rat il-kapitolu għas-subizzjoni tal-intimat ppreżentat mir-rikorrenti fis-seduta tat-30 ta' Novembru 2020[2],

wara li rat illi l-intimat naqas milli jidher fis-seduta tat-8 ta' Frar 2021 sabiex iwieġeb għad-domandi in subizzjoni biex b'hekk il-Qorti qieset li ġie ammess il-kapitolu ppreżentat fis-seduta preċedenti,

wara li rat id-dokumenti kollha esebiti fil-kawża inkluż l-affidavits maħlufa ppreżentati mir-rikorrenti,

qed tagħti din is-

Sentenza

[1] Fol 14
[2] Fol 32

1. Ir-rikorrenti qed titlob mill-intimat il-ħlas t'għaxart elef u tletin Ewro (€10,030) oltre l-interessi sad-data effettiva tal-ħlas, somma li tirrappreżenta bilanċ ta' prezz ta' vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni KQZ 641, liema vettura r-rikorrenti biegħet lill-istess intimat bis-saħħa ta' *Hire and Purchase Agreement* datat 1 ta' Settembru 2018.

2. Fis-seduta tat-18 ta' Novembru 2019 wara li dehret l-avukat tal-intimat il-Qorti tat ċans lill-istess intimat għoxrin ġurnata sabiex jippreżenta r-risposta tiegħu. Huwa għamel dan fit-3 ta' Diċembru 2019 meta rrisponda (tramite il-prokuratur tiegħu) illi t-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt għaliex huwa qatt ma' daħal fl-ebda kuntratt magħha u għalhekk m'għandu jtiha xejn.[3]

3. Fid-9 ta' Marzu 2020 il-Qorti ġiet infurmata li l-partijiet kienu qed jesploraw il-possibilità li jittransiġu l-kawża. Madanakollu fis-26 ta' Ottubru 2020 il-Qorti ġiet infurmata li dawn it-tentattivi sfumaw fix-xejn. Fit-30 ta' Novembru 2020 ir-rikorrenti ppreżentat żewġ affidavits maħlufa ta' rappreżentanti tagħha u peress li l-intimat u l-prokuratur tiegħu ma' kienux preżenti, fuq awtorizzazzjoni tal-Qorti hija ppreżentat kapitolu għas-subizzjoni tal-istess intimat. Fil-kapitolu, ir-rikorrenti talbet lill-intimat '*jipprova bil-ġurament li huwa debitur tar-rikorrenti fis-somma u għar-raġunijiet indikati fir-rikors*'. Il-kawża imbagħad *inter alia* tħalliet għas-subizzjoni tal intimat għat-8 ta' Frar 2021.

4. L-intimat u l-prokuratur tiegħu għal darb' oħra naqsu milli jidhru fis-seduta tat-8 ta' Frar 2021 u dan sabiex l-intimat iwieġeb għad-domanda tar-rikorrenti. Kien għalhekk li ġie verbalizzat li l-Qorti kienet qed tqis ammess il-kapitolu ppreżentat fis-seduta preċedenti.

Il-liġi u l-każistika fir-rigward tal-kapitolu għas-subizzjoni tal-intimat

5. L-Artikolu 171(2) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta li jitratta t-"*tmexxija fil-Qrati Inferjuri*" jipprovdi testwalment kif ġej:

   '171.(2) Il-kawża għandha titmexxa sommarjament skont l-artikolu 215.'

6. L-Artikolu 215 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta imbagħad jipprovdi b'riferenza għall-Qrati Inferjuri illi:

[3] Fol 14

'215. Il-qrati msemmijin fl-artikolu 213 għandhom imexxu sommarjament bl-akbar ħeffa li tkun kompatibbli mal-amministrazzjoni tajba tal-ġustizzja, u għandhom iħarsu id-dispożizzjonijiet ta' dan it-Titolu, sa fejn dawn id-dispożizzjonijiet jistgħu joqogħdu mal-mod li bih għandu jitmexxa fil-qrati hawn fuq imsemmija bħal ma jingħad hawn fuq.'

7. L-Artikolu 702(1) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jiddisponi kif ġej:

    '702(1) Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta) u fil-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) fil-kompetenza tagħha inferjuri, it-talba mill-attur għas-subizzjoni tal-konvenut issir fl-avviż imsemmi fl-artikolu 171.'

8. L-Artikolu 699 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta però jipprovdi ukoll illi:

    '699.(1) Fil-qrati kollha ta' kompetenza ċivili, il-kapitoli jsiru bil-miktub. Il-kapitoli għandhom jiġu approvati mill-qorti.

    (2) Il-kapitoli għandhom jiġu ppreżentati lill-qorti waqt is-smigħ tal-kawża għalbiex jiġu approvati'

9. L-Artikolu 713 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jgħid illi:

    '713. Il-prova bil-mezz tas-subizzjoni tista' f'kull każ issir sew qabel kemm wara li jinġiebu provi oħra, sew fil-qorti tal-ewwel grad kemm fil-qorti fi grad ta' appell.'

10. Kif diġà ngħad, it-talba għas-subizzjoni tal-intimat saret mir-rikorrenti fis-seduta tat-30 ta' Novembru 2020.

11. Issa skond l-Artikolu 702(3)(b) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta *inter alia*, jekk il-parti, msejjħa għas-subizzjoni, ma tidhirx fil-jum mogħti għas-smigħ tal-kawża u l-pretenzjoni miġjuba quddiem il-Qorti tkun ta' aktar minn ħames mija u tnejn u tmenin euro u erbgħa u tletin ċenteżmu (€ 582.34), kif inhu l-każ f'din il-kawża:

    '702(3).(b) *il-Qorti għandha tħalli l-kawża għal darb'oħra … u l-kapitoli kif ikunu ġew imniżżlin mill-qorti jitqiesu mistqarra kemm-il darba l-parti li tagħha tintalab is-subizzjoni, mingħajr ma tinġieb raġuni tajba għal dak in-nuqqas, terġa' tonqos li tidher fil-jum li għalih il-qorti tkun ħalliet il-kawża kif intqal.'*

12. Kif ingħad iżjed 'l fuq, wara li ġie ppreżentat il-kapitolu għas-subizzjoni tal-intimat fis-seduta tat-30 ta' Novembru 2020, din il-Qorti ħalliet il-kawża għas-seduta tat-8 ta' Frar 2021 sabiex *inter alia* l-intimat iwieġeb għad-domanda tar-rikorrenti.

13. Meta fis-seduta tat-8 ta' Frar 2021 l-intimat (jew prokuratur tiegħu) naqas għal darb' oħra milli jidher sabiex iwieġeb għad-domanda tar-rikorrenti huwa effettivament ammetta illi huwa debitur tar-rikorrenti fis-somma u għar-raġunijiet indikati fir-rikors.

14. Fil-kawża **Anthony Borg v. Samwel Veneziani** (Qorti tal-Appell Ċivili, 181/97/01JSP deċiża fit-28 ta' April 1998) il-Qorti tal-Appell qalet illi

"*din ic-ċirkustanza hi ħafna rilevanti għaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret prova posittiva li l-ammont reklamat mill-attur kien dovut lilu għal raġunijiet minnu pretiżi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non-kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut.*"

15. Pero kif ingħad mill-Qorti tal-Appell (Inferjuri) fis-sentenza **Noel Sultana v. Tony Xerri** (App. Nru. 7/2009/1 PS – 07.07.2010):

"*... huwa dejjem ta' rilevanza li jigi denotat f'kazijiet ta' din ix-xorta illi l-apprezzament tal-pertinenza u ta' l-influwenza tal-kapitoli tikkostitwixxi valutazzjoni ta' natura diskrezzjonali rizervata lill-gudikant fil-mertu... ghalkemm in-nuqqas ta' twegiba ghal kapitolu taghmel prova posittiva jew argoment indizzjarju ta' prova, il-valur ta' din l-istess prova seta' dejjem jigi mwarrab jekk, fuq l-apprezzament prudenzjali, jinstab li l-oggett tat-talba mhux sufficjentement suffragat minn elementi ohra ta' prova akkwiziti mill-process*".

16. Il-Qorti tal-Appell (Superjuri) qalet ukoll fis-sentenza **James Trapani v. Vincent Cilia** (28.04.2000) illi:

"ghalkemm il-kapitoli jitqiesu konfessati pero dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq il-prezunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga prodotta quddiem il-Qorti".

Provi

17. Il-kuntratt mertu ta' din il-kawża li jġorr id-data tal-1 ta' Settembru 2018[4] jistipula *inter alia* illi:

    1. L-intimat akkwista l-vettura in kwistjoni mir-rikorrenti għall-prezz ta' € 10,200 b'titolu ta' *hire purchase*,
    2. Il-prezz kellu jitħallas f'pagamenti mensili ta' € 170 il-wieħed kull ħamsa u għoxrin ġurnata tax-xahar.
    3. Fil-każ ta' morożita f'xi pagament, imqar wieħed, ir-rikorrenti jkollha dritt titlob il-ħlas immedjat tal-bilanċ flimkien mal-interessi u spejjeż anċillari.
    4. Il-partijiet ftehmu ukoll li fil-każ li l-bilanċ ma' jitħallasx fi żmien tletin ġurnata, il-ftehim jiġi terminat *ipso jure* u r-rikorrenti jkollha d-dritt li titlob lura u tirriprendi l-pussess tal-vettura mingħajr preġudizzju għal drittijiet oħra li jista' jkollha. Inoltre wara li tieħu l-pussess tagħha, r-rikorrenti jkollha d-dritt li tbiegħ il-vettura u tapplika r-rikavat għall-bilanċ.

18. Ta' min jgħid illi l-kuntratt esebit fil-proċess m'għandux il-firem tal-partijiet. Madanakollu fuq kull paġna hemm firma li tixbah ħafna lill-firma tal-intimat li tinstab fuq kull kambjala kif ukoll fuq ir-*Repayment Schedule* anness mal-kuntratt. Inoltre minn dak li jirriżulta mix-xhieda prodotti mir-rikorrenti l-Qorti m'għandiex għalfejn tiddubita illi filfatt il-partijiet kienu laħqu u kkonkludew il-ftehim in kwistjoni.

19. Fl-affidavit tiegħu **<u>Thorne Mangion</u>**[5], ħaddiem tal-kumpanija rikorrenti li jieħu ħsieb l-ħlasijiet mill-klijenti, stqarr illi:

    "dan ġie ffirmat nhar l-ewwel (1) ta' Settembru elfejn u tmintax (2018} (il-"Kuntratt"), fejn is-Sur Spiteri għażel il-vettura tal-għamla Hyundai i20 targata KQZ641 (il-"Vettura") wara Ii kien ġie ġewwa x-showroom mat-tifel tiegħu Massimo. ls-sur Spiteri kien anke għamel test drive qabel ma ġie finalizzat il-Kuntratt ...

    ġie miftiehem illi l-Vettura tinbiegħ bil-prezz globali ta' għaxart' elef u mitejn Ewro (€10,200), b'pagamenti mensili ta' mija u sebgħin Ewro (€170) fuq medda ta' ħames (5) snin, u dan skond il-Payment Schedule illi ġiet miftehma wkoll dak il-ħin. Din il-Payment Schedule ġiet diskussa, aċċettata u ffirmata mill-istess Spiteri. Ngħid ukoll

---

[4] Fol 3-5
[5] Fol 27

illi Alfred Spiteri kien iffirma sittin (60) kambjala ta' mija u sebgħin Ewro (€170) il-waħda...

Is-sur Spiteri ġie infurmat ukoll illi sakemm il-prezz għall-Vettura jithallas kollu, il-Kumpannija tibqa' proprjetarja tagħha u Ii f'nuqqas Ii teffettwa I-pagamenti skont il-Kuntratt, il-Kumpannija kellha d-dritt illi tirkupra I-Vettura u tmexxi għall-ħlas tal-bilanċ kollu skond il-liġi ...

Alfred Spiteri ħallas pagament ta' mija u sebgħin Ewro (€170), u cioe' l- ewwel pagament mensili ai termini tal-Kuntratt illi hu kien iffirma mal-Kumpannija. Sussegwentement, is-sur Spiteri qatt ma għamel pagament ieħor...Aħna min-naħa tagħna konna nċemplulu diversi drabi biex iħallas. Jien kien irnexxieli nikkuntattjah diversi drabi, anke telefonikament. Regolarment kont infakkru x'bilanċ għandu jħallas b'lura ...

... Alfred Spiteri qalilna Ii kien konxju Ii qiegħed b'lura fil-ħlas, u kemm il-darba kien iwiegħdna Ii ġej iħallas, u kien isemmilna diversi skużi għalfejn qiegħed lura bil-pagamenti. Pero', għal xi raġuni jew oħra, xorta qatt ma ġie jeffettwa pagament ieħor. Għaldaqstant, kellna ninfurmaw Iii Alfred Spiteri li jekk jibqa' ma jħallasx, kien ser ikollna niġbru l-Vettura...

Ngħid illi kien Alfred Spiteri stess Ii rritorna l-Vettura barra x-showroom tal-Kumpannija. Nikkonferma wkoll Ii I-Vettura għadha sal-lum ma nbigħetx. ... Nikkonferma għalhekk illi sal-lum, il-bilanċ dovut minn Alfred Spiteri lil No Deposit Cars Malta Limited hu ta' għaxart' elef u tletin Ewro (€10,030).”

20. **Luke Milton**, *manager* impjegat mar-rikorrenti fl-affidavit[6] tiegħu ftit jew wisq ikkonferma dak li xehed il-kollega tiegħu inkluż li l-bilanċ ta’ €10,030 għadu dovut mill-inimat.

Kundizzjoni riżoluttiva espressa

21. Kif ġa ngħad, fil-ftehim in kwistjoni il-partijiet ftehmu li fil-każ li l-bilanċ ma’ jitħallasx fi żmien tletin ġurnata, il-ftehim jiġi terminat *ipso jure.* Din hija kundizzjoni riżoluttiva espressa u japplikaw għaliha l-Artikoli 1066 *et. seq.* tal-Kodiċi Ċivili.

22. Ai termini tal-Art. 1067 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta’ Malta:

[6] Fol 30

'1067. Jekk il-kondizzjoni riżoluttiva hija espressa fil-kuntratt, dan il-kuntratt, meta l-kondizzjoni sseħħ, jinħall ipso jure, u l-qorti ma tista' tagħti ebda żmien lill-konvenut.'

23. Jirriżulta mill-provi illi l-bilanċ tal-prezz tal-vettura għadu dovut sal-ġurnata tal-lum u għalhekk l-kundizzjoni riżoluttiva miftehma bejn il-partijiet, għal liema kundizzjoni l-partijiet ftehmu li jissoġġettaw l-validità tal-istess ftehim, avverat ruħha bin-nuqqas tal-intimat li jħallas lir-rikorrenti. L-effett tal-avveriment tal-kundizzjoni riżoluttiva **salv għal dak li ser jintqal fil-paragrafu sussegwenti** hija ukoll illi tpoġġi lill-partijiet fl-istess stat li kienu qabel ma' daħlu għall-ftehim (*status quo ante*) u dan ifisser illi ukoll illi l-prezz imħallas jiġi rifuż lura filwaqt li l-oġġett mibjugħ, ossia' l-vettura, tirritorna lura lill-bejjiegħ. F'dan ir-rigward l-Art. 1066 tal-Kap. 16 jiddisponi kif ġej:

'1066. (1) Il-kondizzjoni riżoluttiva hija dik illi, meta sseħħ, tħoll l-obbligazzjoni, u terga' tqiegħed il-ħwejjeġ fl-istess stat bħal kieku l-obbligazzjoni ma kienet ġiet qatt magħmula.

(2) Din il-kondizzjoni ma twaqqafx l-esekuzzjoni tal-obbligazzjoni, iżda, jekk il-ġrajja maħsuba fil-kondizzjoni tiġri, il-kreditur ikun obbligat irodd dak li jkun irċieva.'

24. Madanakollu ai termini tal-Artikolu 1069 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta:

'1069. (1) Meta l-kondizzjoni riżoluttiva, sew dik magħmula espressament kemm dik li titqies bħala magħmula, tkun għall-każ li fih waħda mill-partijiet tonqos għall-obbligazzjoni tagħha, il-parti li lejha l-obbligazzjoni ma tkunx ġiet esegwita, tista' tagħżel, jekk il-kondizzjoni sseħħ, jew li titlob il-ħall tal-kuntratt, jew li ġġiegħel lill-parti l-oħra tesegwixxi l-obbligazzjoni, meta dan ikun possibli.

(2) Fil-każ il-wieħed u l-ieħor, il-konvenut jista' jiġi kkundannat għall-ħlas tad-danni.'

25. Għalhekk ġaladarba l-kundizzjoni riżoluttiva f'dan il-każ hija marbuta man-nuqqas tax-xerrej li jeffettwa l-ħlas tal-bilanċ, r-rikorrenti bħala l-bejjiegħ kellha kull dritt, kif filfatt qed tagħmel f'din il-kawża, illi mhux titlob ix-xoljiment tal-kuntratt iżda li ġġiegħel lill-intimat jeżegwixxi l-obbligazzjoni li kellu jwettaq – ċioe l-ħlas lilha tal-bilanċ. Dan japplika ukoll nonostante li fil-ftehim innifsu hemm indikat illi l-kuntratt jiġi rexiss *ipso jure* f'każ tal-inadempjenza tax-xerrej.

Deċiżjoni

26. **Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti tiddisponi minn din il-kawża billi tilqa' t-talbiet tar-rikorrenti u ċioe:**

1. **Tikkundanna lill-intimat jħallas lir-rikorrent is-somma ta' għaxart elef u tletin Ewro (€10,030) rappreżentanti bilanċ ta' prezz ta' vettura trasferita lilu bin-numru ta' reġistrazzjoni KQZ 641, bl-imgħax legali dekoribbli mid-data tal-notifika lilu tar-rikors promotur u bl-ispejjeż kollha tal-kawża kontrih,**

2. **Tordna lill-intimat sabiex fi żmien qasir u perentorju ta' tletin (30) ġurnata mill-ħlas jieħu lura l-pussess tal-vettura mir-rikorrenti u fin-nuqqas tagħti l-fakolta' lir-rikorrenti sabiex fid-diskrezzjoni tagħha tiddepożita l-vettura ma' kunsinnatarju maħtur minnha taħt il-kura u kustodja tal-istess, bl-ispejjeż kontra l-intimat.**

V.G. Axiak | Y.M. Pace

Maġistrat | Dep. Reġistratur